

Tas Latweeschu lauschu draugs.

1837. 25. Merz.

12ta lappa.

Tauna sinna.

Is Wihnes, Estreikeru Feisera pilssehtas, Wahzsemme. 25. Merz ap wakkaru, trihs weerendel us peezeem, semme tur tif stipri trihzeja, ka pee dascheem nammeem leela fflahde notikke. Redseja, ka wiffwairak tanis istabâs pa augstakeem behnineem galdi, krehsti un zittas leetas nehmahs kustetees un is daschas fflahlas no leelahm bailehm tâpatt aisbehde jaunekki, kâ fflahlas-kungi paschi. Us tahm eelahm pilssehtas widdû, kur jau arween ar tuhkstohscheem ratteem brauz, trohksna deht mas ko warreja manniht, bet zittâ weetâ wiffi zilweki, zif ween us eelas bija, us reis istruhkâhs un apstahjâhs. Wiffstipraki trihzeja garx Donau-uppes. Dauds nammi plihfuschi un daschâ basnizâ pulksteni no sew pascheem swannijâhs. — Slawehts Deews, ka nelaimes nekahdas ne gaddijâhs!

• Lufk, ko nekristihts zilweks darra!

Eeksch Abrahbijas un Egiptes tukfnesim leela tauta dsihwo, kam wahrds Bedwihni. Winni tizz, Deewu effam, un ka tikpat laime kâ nelaimes no wiinna ween nahkoht; tapehz winni to wiffas dsihwibas waijadisbâs peesauz, un pasemigi winnam mettahs; bet basnizu un Deewa kalposchanas winneem newa. Schee Bedwihni dsihwo tahlu no pilssehtahm; ikkara zilts, kam faws wirfneeks jeb wezjakais, fewischki dsihwo appaksch teltehm, eeksch buhdinahm, allahm u. t. j. p. Ne paleek arri us weenu weetu, bet ar saweem lohpeem un sirgeem tukfnesis apkahret eet, labbu uhdeni un gannibas mekledami. Kur to atrohn, tur kahdu laiku paleek, kamehr wiffu nogannijuschki, un tad atkal tahlaki dohdahs. Wiffi Bedwihni irr ihsti brangi jahneeki; pascheem arri brangi sirgi, ko it augustus turr, un tã kâ paschus behrnus mihto. Tu daschubrihd Bedwihnam deesin zif naudas par sirgu warri soh-

liht, wiaſch tomehr ne pahrdohs, jo tas winnaam miſlaks, ne kà wiſſa nauda. Schee ſirgi un lohpi irr winnu baggatiba, un jo wairak Bedwihnam tahdu, jo baggats wiaſch. — Tahs Bedwihnu ziltis, kas gohdigi un meerigi dſihwo, plintes, ſohbinus, drehbes un zittas tahdas waijadſigas leetas prett ſirgeem, woi lohpeem ar miſſſchanu atmihj no teem, kas tukſneſchu rohbeſchòs mahjo. Bet zitti Bedwihni irr pehdigi ſagli un laupitaji, un uſkriht zittahm ziltim, ſirgus un lohpus ſteppeni woi ar warru laupidami; bet wehl wairak teem ja bihſtahs, kam ar prezzehm zaur tukſneſi pa zellu ja eet. Scheem tee wiſſwairak uſkriht, un ne ween tohs pehdigi aplaupa, bet wehl luſtes deht zilwekus nokauj, lai arri ne maſ pretti ne turrachs. Tapeh; tahdeem zella-gahjeem woi ja ſtaiga ar leelu pulku, woi teem ja pehrk paſſes no teem wiſſneekem to ziltu, fur garram eet; tad ween ſawu zellu drohſchi warr iſſtaigaht. Bet ne buhs dohmaht, ka ſchee Bedwihni ſagſchanu, un laupifchanu un tahdus ſlepkawa darbus par kaunu un grehku turr. Ne maſ! wianni wehl leelijahs ar to. Bet, lai irr tahdi, tomehr, kad tee kahdu zilweku ſawà telé, woi buhdinà kà weefu irr usnehmuſchi, un ar to tik kahdu kummaſu ehduſchi, tad ſchis drohſchi winnu ſtarpà warr palikt, lai arri irr ſweſchineeks; wianni nedſ paſchu, nedſ winna leetas ne aiſkahys, bet winnu wehl aiſſtahwehs un glaubs, kà paſchu draugu. Za teeſſham teizama leeta; bet klaufajt, ko wehl juns ſtahſtiſchu no ſcheem Bedwihneem.

Kahdà zilti bija ſtalta kehwe no it brangas ſlakkas; bija weenà gabbalà lahfaina, krehpes un aſte it kuplas un garras, ſmuſka galwa, ſmalakas kahjinas; it weegli neſſe, un bija ſchigla, kà putniaſch; tapeh; tai arri leela ſlawa bija pee wiſſahm ziltim tur apfahrt, un wiſſi no tahs ween runnaja, un dauds pirzeji nahze pee Nahbekà, kam ta kehwe peederreja. Starp ſcheem arri bija Randers, Bedwihns no ſweſſchas ziltis; tas gauſchi peh; tahs kehwes tiſkoja. Bet weiti Nahbekam jau wiſſus ſawus ſirgus un kameelus un wiſſu ſawu baggatibu bija ſohljiſ pretti; ſchis ne atlaide; un par to Randers gan drih; ahr-prahtà palikke. Bet nu tahs dohmas tam nahze, to kehwi ar wiltu rohà dabbuht, kad ar gohdu jau ne warreja. Ko darrija? Apſimehreja waigu ar tumſchu pehrwi, wilke ubbaga-ſkrandas muggurà, un faklu un kahjas ar luppatahm aptinne, tà ka to wairs ne warreja paſiht; un iſklaufinajis, ka Randers ar ſawu kehwi fur gribbeja iſjah, wiaſch pee zell-malla apgullejahs. Kad nu Randers jau tuwu bija, tad wiaſch ar wahju balſi ſazzija: "es eſmu nabbags ſweſchineeks. Nu jau trihs weſſelas deenas, ka te gullu; un es no weetas ne ſpehju noeet, ko ehſt meſledams. Man ja mirſt! — bet luhdsams man palihdſi! Deews tewim par to atmaſſahs!"

Nahbeks ſakka, lai tik aiſ winnu uſkaphj; gribboht lihds neme mahjàs; bet tas ſchkelmis atbild: "ne ſpehju peezeſtees; ſpehka truhtſt." — Nu ohtrs, kam gauſchi ſchehl bija, nokaphj ſemmè, un winnu, pee ſawas kehwes peeweddis, ar leelahm mohkham zell wirſi. Bet tik ka Randers us ſedleem, tad papehdi kehwei jau ſahnds, un aiſbehdſ, ſaukdams: "es tas eſmu, Randers, kas tewim aiſwedd kehwi!"

Nu Nahbeks winnu gan lammajis un nolahdejis? — Nedſefim! — Wiaſch tam pakka ſauz, lai apturr, gribboht wehl ko runnah ar to, un Randers, gan redſedams, ka wiaſch to ne warr panahkt, apturr, bet labbi tahli; jo ohtram wehl ſaws

fehfehpis bij rohfâ. Schis nu fakka: "tu mannu fehwi nonehmis. Nu! ja Deewam patihf, lai tewim dohd labbu laimi! Bet es tewi luhdsin luhdsu: ne weenam ne stahsti, kahdâ wihfê to effi dabbujis." — "Kam tad tâ?" — "Kanders waizaja. — "Nedsf," ohers atbildeja, "kad laudis to dabbuhs sinnaht, tad zittam zilwekam wairs ne palihdsehhs, dohmadami, ka meli ween. Un tu tad buhfi wainigs, ka ne weens faut kahdu schehlastibas darbu wairs ne gribbehs darriht, bihdamees, ka zits winnu ne peewillf.

Schee wahrdi Kanderam kritte us firds. Winsch, kahdu brihtinu apdohmajees, nokahpe no fehwes, un peeweddis Nahbekam to atdewe, winnu apkampdams. Schis to lihds nehme us mahjahm. Zur trihs deenas palikke kohpâ, un brahtu derribu sawâ starpâ darrija.

Kristihes zilweks, kad zits tewim tâ buhtu darrijis, kâ Kanders Nahbekam darrija, tad tu kâ sinn winnu breefmigi buhtu nolahdejis un tam wissu taunu wehlejis; bet reds: Nahbeks Kanderam wehl labbu laimi wehleja ar fehwi. Un ko dohma? Woi tu, pars tahdu truhkumu zeetis, gan wehl buhtu dohmajis us zitteem nelaimigeem zilwekem? Bet Nahbeks gan dohmaja, ohtru luhgdams, lai ne stahsta, kahdâ wihfê winsch to bij peekrahpis, lai zitti laudis, kas teescham nelaimigi, bes paliga ne paleek. — Un kam nu Kanders ne aisjahj prohjam ar scho fehwi, ko winna firds tik gauschi un ilgu laiku bija eekahrojusi, un ko nu tik smakki rohfâ dabbujis? Warreja gan, warreja it drohschi; jo Nahbeks ne ko ne warreja darriht. Dasch kristihes blehdneeks arri tâ gan buhtu darrijis, zittu wehl apfmeedams. Bet Kanders nokahpj, un fehwi atkal atdohd; jo winsch ne gribb mainigs buht par to, ka kahds nelaimigs zilweks bes paliga paleek. — Nedsf, kristihes zilweks, tâ darrija schee nekristiti kautini, kas to Kungu ne pasinne, kas irr fazzijis: swehtijeet, un ne nolahdeet; wehlejeet labbu teem, kas jums taunu darra; mihtojeet sawu tuwaku, kâ fewi pafchus. — Woi tewim patihf, ko darrija? — Nu tad eij, un darri tâpat arridsan! —

C***n.

* Râ sohslenus warr isfargahht no sprahgschanas?

Daschds gaddds sohsleni leelâ pulkâ nosprahgst un tad fainneezehm firds gauschi fahp, ka winnas teem ne sinn lihdsieht. Zapeh; es to wainu esmu ismeklejis, tâpat arri tahs derrigas sahles, un taggad wisseem laudim par labbu to isstahstifchu. — Pawaffarâ, wisswairak rihtds, wakkardds, kâ arri peh; leetus lihfschanas, pa plawahm, atmatthm un papuwahm pafaul' dauds fleekas atrohnahs, un schahm tee putnini kahrigi uskriht, bet winni tahs wehl masaki warr panest, ne kâ pihlani un zahl, kas arri daudsreis jau zaur tahm nosprahgst. Ja tu nu sawus putninus gribbi fargahht no tahdas nelaimes, tad ne dsenni winnus agri gannds, wisswairak ne raffâ un leetus laikâ. Wakkardds fleekas retti nahf agraki ahra, pirms putnini mahjâs. — Zitta, wehl grubtaka fehrga sohsleneem seedu un leepu mehnefi uskriht, kad winni sahft dsihwoht pelkds, eserds un zittâ uhdent, kas ne tekf; jo tad tur tahs masas de h l e s (j e b l e h l e s) leelâ pulkâ atrohnahs, un tahs winneem daudsreis eeleen nahfis, brihscham ir eewelkahs, tâ sakkoht, lihds smadseneem, isfihsch affini un winnus tik ilgi mohja, kamehr nosprahgst. — Kad juh; nu manneet, ka kahds no juh;su

sohpleneem ne ehd, galwu weenâ gabbalâ purrina un to drihs wairs ne warr panest, deg-gons tam paleet jo deenas jo bahlaks, un azzis jo wahjakas; tad juhs drohschi warrat tizzeht, ka putnam dehlites eelihduschas nahfis. Tahs juhs tam tif zaur fa h li warre-feet isdsiht; bet tas ar prahtu un pehz schahs mahzibas ja-dohd; jo putnis sahls naw eeraddis un daschs zits jau no weena pascha graudina nosprahgst. Tapehz sinnat: Nimmam sohplenam ikpahrdeen' puff' kaxrohtina jeb pilna sudraba tee-kaxrohte ar smalki fagruhstu sahli ja-dohd, bet wairak reises ne, kâ trihs. Un sahls ne ween pa dakhm tam ja-eeberr muttê, bet arri ar pirktu muttes eefschâ wirschohdam ja-eerihwe. — Es ne ween no laudim to biju dabbujis sinnah, ka daudsreis pee nosprahguschem sohpleneem dehles atrohdotees eefsch galwas, bet pagahjuschâ wassarâ es to pats lihds ar sawu faimi esinu redsejis: Kad Nimmam sohplenam to sahli pirmu reisi biju eedemis, tad tam isnahze diwas dehles no siru leeluma, weena tif leela kâ lehzu graudinsch un peez no kneep-addatas galwas leeluma. Dhtrâ deenâ putninu laidu meerâ; bet treschâ deenâ, mannidams, ka galwa tam wehl bija smagga, tam atkal tâpatt kâ pirmâ deenâ sahli eebehru un eerihweju, un raug', sahls tam wehl dewin dehlites isdsinne; tã ka pawissam 17 dehles putnam no nahsim isnahze. — Pahri deenâs sohplens ar usmirkuschem sirneem barrohts, atspirge un wehl zauru rud-deni lihds ar wissu pulku pawissam weffels ruggajus apmekleja. P. L. W—s.

* Mulhiba un netaisnibas mihlestiba.

Wissi mahzitaji teescham sinnahs, ka daschureis schis jeb tas brandses behrns pee fawa mahzitaja nahf, no ta luhgdams tahdu nepareisibu, tahdu netaisnibu. — Winsch arri atnes leelu dahwanu woi tukulu, zerredams, ka mahzitais nu teescham, dahwanu dehl, wissu darrihs, fo schis grihb un luhds. Tahdi mulkishi daschureis lihds, lai mahzitaish tahdu pahri ne fang 3 swehtdeenâs, bet weenu reis ween, lai laula neishchirtu refruhta-seewu ar zittu wihru, woi tehru ar pameitu, lai peenemm starp jauneem Deewa-galdneekem dehlu, kas ne proht nedf lassih, nedf krihtigas mahzibas, nedf Deewa wahrdu; tahdi lihds, lai mahzitais nepateesu leezibu dohd, lai winneem peelee kristamâ grahmata tahdu gaddu, woi lai atnem, ka teem ne buhs wairs, woi ne buhs wehl galwas naudas maksah, ka tee warr atrautes no lohsechanas. Tahdi netaisni luhdssetaji itgaddi rohnahs. — Un ar tahdam luhgshanahm tee nahf ne ween pee jauneem mahzitajeem, bet arri pee saweem wezzeem dwehfeles ganneem, kas eefsch 20 woi 30 gaddeem tahdu nepareisibu naw darrihuschi. — Wehs effam tahs semmes sahls. Ja nu ta sahls neleeta, ar fo tad taps sahlihts? — Kad mahzitaji wairs ne buhtu taisni un ustizgami, kahdeem tad warreiu tizzeht? — Woi tas naw leela mulhiba un netaisniba? Wini grihb kahrinah pateesibas mahzitajus us nepateesibu; tohs, kas skubbina us taisnibu, kahrinah us netaisnibu un blehnu darbeem! — Woi tahdi ne buhtu soh-dami pee teefahm par tahdu neprahtigu un netaisnu luhgshanu? L.

S l u d d i n a f c h a n a.

Zuwu pee Jaun-Jelgawas, rahts paschâ walsti, irr muischele, fur gan lihds 10 puhrus warr isseht fatrâ laukâ. To paschu taggad ar laukeem, ehkham un arri lihds ar tahm turklat peederrigahm wehja-dsirawahm grihb pahrhoht. Skaidraku sinu warr dabbuht Jaun-Jelgawâ pee rahts-siktehra kunga Praetorius.

Wrihw drikkeht. No juhrmallas-gubbernementu augstas waldischanas puffes:

Dr. E. E. Napierky.